

Javna predavanja na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije

Urbanistični inštitut Republike Slovenije organizira javna in brezplačna predavanja o aktualnih strokovnih temah iz Slovenije in širšega mednarodnega prostora. Najave predavanj so objavljene v dnevnem časopisju in na spletni strani www.uirs.si, obveščanje o dogodkih poteka tudi z elektronsko pošto po predhodni prijavi na e-naslov predavanja@uirs.si. Na istem naslovu so na voljo vse dodatne informacije, veseli pa bomo tudi vaših pobud o tematiki prihodnjih predavanj. Arhiv preteklih predavanj s povzetki je dostopen na povezavi http://www.uirs.si/dogodki_predavanja.asp.

Pregled predavanj od maja 2011 do aprila 2012

21. junij 2011

Kolesarjenje kot način urbane mobilnosti

Urbana trajnostnost in njen socio-ekološki pomen v sodobnem svetu – na primeru Ljubljane

Predavatelj: Luis Morales, Universidad Pablo de Olavide, Sevilla, Španija

Sodobni svetovni urbanizacijski in motorizacijski procesi vplivajo na družbo, ekonomijo in okolje na lokalni in globalni ravni. Zaznamuje jih velika poraba energije. Globalne spremembe, ki jih sprožajo človekove dejavnosti, stopnjujejo občutek negotovosti in prelomnosti časa, v katerem živimo. Zaradi zloma oskrbe z naftnimi derivati se v nekaj desetletjih obeta velika energijska kriza. Strategije, ki promovirajo kolesarjenje in pešačenje in omejujejo motorizirane oblike mobilnosti, postajajo ključne za uspešno reševanje izzivov. Poleg pri-

hrankov pri energiji se tako krepi tudi tako imenovano mesto nižjih hitrosti, ki je varnejše, živahnije in prijetnejše za življenje ter hkrati bogatejše s socialnimi interakcijami, z raznovrstnimi mobilnostnimi možnostmi in s kakovostnimi mestnimi prostori. Kolesarska mobilnost povečuje stabilnost in kompleksnost urbanega sistema in s tem njegovo stopnjo trajnostnosti. Predavatelj Luis Morales je strokovnjak s področja urbane trajnostnosti, ki dela kot okoljski svetovalec, kolesarjenje pa je predstavil kot nujno strategijo za uspešno spopa-

danje mest z energetske krizo. Podal je svoj pogled na kolesarsko mobilnost v Ljubljani in nekaj predlogov za izboljšanje kolesarske infrastrukture v mestu.

25. oktober 2011

Prostorska zasnova središča Most

Reurbanizacija ljubljanskega predmestja ob Zaloški cesti

Predavateljica: Maja Kovačič, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

Moderatorica: Mojca Šašek Divjak, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Lokalna mestna središča v tekmi z mestnimi središči in nakupovalnimi središči na obrobjih mest izgubljajo svojo privlačnost za nosilce ekonomskih dejavnosti, meščane in obiskovalce. V tem

procesu, ki je značilen za večino evropskih mest, predmestja izgubljajo svojo funkcijsko in prostorsko prepoznavnost. Odgovorna mestna politika se problema zaveda in z različnimi pristopi spodbu-

ja ponovno krepitev lokalnih središč in predmestnih območij. Arhitektka Maja Kovačič je v predavanju predstavila arhitekturno-urbanistični pristop k revitalizaciji območja vzdolž vzhodne ljubljanske vpadnice in pripadajočega lokalnega središča Moste, ki ga je razvila v okviru svojega diplomskega dela.

Poseben potencial območja je reka Ljubljanica, ki lahko z vzpostavitvijo primernih povezav pomembno prispeva k izoblikovanju prepoznavne fizionomije družbenega in kulturno-gospodarskega centra Most. Današnji značaj prostora je izrazito prehodni in neartikuliran, na podlagi analiz prostora in ovrednotenja

trenutnega stanja pa avtorica predlaga urbanistično zasnovo, ki to stanje kakovostno nadgrajuje. Predlaga povezave z mestom in druge ukrepe za izboljšanje kakovosti življenja v Mostah, ki naj bi dobile tudi svoje prepoznavno lokalno središče.

17. november 2011

Ustvarjanje mestnih prostorov

Kontekstualni pristop

Predavatelj: Charles Gardner, Matrix Partnership, London, Velika Britanija

Moderator: Matej Nikšič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

V zadnjih letih obstaja splošna težnja, ki vodi v razdrobljenost in nepovezanost mestnih prostorov. Charles Gardner, direktor britanskega urbanistično-oblikovalskega biroja Matrix Partnership, je na podlagi svojih mednarodnih izkušenj poudaril potrebo po kontekstualnem

pristopu k ustvarjanju prostorov s fizično, programsko in simbolno izdelano podobo (ang. *place making*). Izhajal je iz krajske arhitekture, ki je njegovo osnovno področje dela, in prikazal, kako lahko skrbna obravnava konteksta posameznih lokacij skupaj in timsko delo

prispevata k odpravljanju neprimernih stanj ter vodita do prepoznavnih in za uporabnike prijetnih prostorov.

6. december 2011

Slovenski urbanizem

Kritičen pogled na urejanje prostora v zadnjih desetletjih

Predavatelj: Vladimir Braco Mušič

Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Arhitekt in urbanist prof. Vladimir Braco Mušič, ena od osrednjih osebnosti slovenskega urbanizma, se je ozrl na pretekla desetletja urbanizma na Slovenskem in ga kritično umestil v okviru razvoja svetovnega urbanizma. Prek refleksije na delo in vlogo nekaterih osrednjih ustanov na področju urejanja prostora je predstavil teme polpretekle dobe, ki so pomembno vplivale na današnje stanje. Spregovoril je o pomembnosti metodološkega pristopa k prostor-

skemu načrtovanju in urbanističnemu oblikovanju; o vplivih na zakonodajo in resorno organizacijo ter vlogo, ki jo ima pri tem država; o težah za »Temelje politike urbanizacije in prostorske ureditve« ter o začetkih obravnave okoljske problematike in vrednotenja krajine. Tematike je predstavil prek primerov, kot so projekt Maribor – jug, soseska Ruski car v Ljubljani, natečajni projekt za turistični center v Črni gori in projekt Split 3 na Hrvaškem. Pozval

je k tesnejšemu povezovanju med raziskovalno in izobraževalno sfero ter med različnimi pedagoškimi jedri v smislu multi-, inter- in transdisciplinarnosti dela, predstavil pa je tudi svoje vidnje prihodnosti temeljnih ustanov na področju urejanja prostora v Sloveniji. Med drugim je opozoril na pomembnost razvoja osrednje knjižnice in arhiva slovenskega urbanizma.

17. januar 2012

Območja z visoko gostoto poselitve

Kriteriji za trajnostno načrtovanje in gradnjo

Predavatelj: Luka Mladenovič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Moderatorica: Mojca Šašek Divjak, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Načrtovanje urbanih zgostitev je za urbanistično stroko poseben izziv, saj prihaja do razkoraka med teoretičnim pogledom na gostoto kot pozitivno lastnostjo grajenega okolja in dejanskimi izvedbami območij, ki pogosto nudijo nižjo kakovost bivanja. Dr. Luka Mladenovič z Urbanističnega inštituta Republike Slovenije je v doktorski disertaciji obravnaval kompleksnost pojma gostote in njegovih vplivov na kakovost

bivanja v grajenem okolju. Ugotovil je, da načrtovalci pogosto nimajo pregleda nad vsemi vplivi, ki jih bo v okolju povzročala gradnja. Zaradi tega pri načrtovanju niso vzpostavljeni mehanizmi za njihovo obravnavo in vrednotenje, kar v prostoru oblikuje okolja, ki prebivalcem in drugim uporabnikom nudijo nižjo bivalno kakovost, kot bi jo bilo mogoče doseči s premišljenim načrtovanjem. Predavatelj je predstavil sistem

kriterijev za celovitejšo obravnavo vplivov urbanih območij višjih gostot na okolje, predvsem na kakovost bivanja v urbanem prostoru. S takim sistemom je mogoč uspešnejši prenos koncepta trajnostnega razvoja v načrtovalsko prakso. Za njegovo izvedbo so potrebne nekatere spremembe v procesu načrtovanja, ki jih je predavatelj tudi predstavil.

14. februar 2012

Olimpijski London – zelena izbira

Projekcija dokumentarnega filma in predstavitev slovenskega paviljona

Uvodni govor: Andrew Page, Veleposlaništvo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, Ljubljana, Slovenija

Predavatelja: Edvard Blažko, SoNo arhitekti, Ajdovščina, in Marko Lukič, Lumar IG, Maribor, Slovenija

Moderator: Matej Nikšič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Film *Going for green* pripoveduje o gradnji olimpijskega parka, ki je največji in najboljšežnji projekt v Veliki Britaniji do zdaj. Arhitekti in urbanisti so že pri načrtovanju upoštevali načela trajnostnega razvoja, pri gradnji so uporabili inovativne rešitve in postavili nove standarde na področju arhitekturnega načrtovanja, varovanja okolja in tudi miselnosti ljudi. Podoba vzhodnega Londona se je v zadnjih dveh letih močno spremenila. Na območju, ki je bilo še pred nekaj leti onesnaženo in degradirano, so zrasle inovativne športne dvorane, ki bodo poleg drugih objektov in novih zelenih površin v olimpijski vasi prebival-

cem Londona služile tudi po končanih olimpijskih igrah. V uvodu k filmu je o pomenu olimpijskih iger za London in Veliko Britanijo spregovoril britanski veleposlanik v Sloveniji Andrew Page. Filmski projekciji je sledila predstavitev paviljona Slovenska hiša, ki bo eno od središč slovenskega dogajanja v olimpijskem Londonu ter so ga zasnovali arhitekti arhitekturnega biroja SoNo in izvedli v podjetju Lumar. Arhitekt objekta Edvard Blažko, SoNo arhitekti, je predstavil umestitev in oblikovanje paviljona glede na značilnosti lokacije in njegovo funkcijo, Marko Lukič, direktor družbe Lumar IG, pa je paviljon

predstavil s tehničnega vidika v povezavi z elementi pasivne in nizkoenergijske gradnje. Izvedba objekta je specifična, saj bo pozneje prestavljen na drugo lokacijo z neznanimi podnebnimi razmerami.

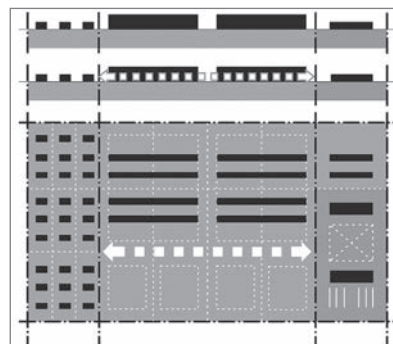

3. april 2012

Javni in za javnost odprti prostori mesta*Nove rešitve za sodobno mesto***Predavateljica:** Liljana Jankovič Grobelšek**Moderatorica:** Ilka Čerpes, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

Omrežje javnega prostora je tisti mestni prostor, v katerem izvajamo ukrepe za povečanje kakovosti bivanja, zdravja in varnosti ljudi. Poleg javnih prostorov je dr. Liljana Jankovič Grobelšek iz podjetja Acer Novo mesto v doktorski disertaciji obravnavala tudi za javnost odprte zasebne prostore v mestih. Ti so pri nas v praksi in zakonodaji popolnoma

neuvejavljena kategorija. Navezujejo se na omrežje javnega prostora in ga dopolnjujejo. Zato pomenijo možnost za količinsko in kakovostno obogatitev javnega prostora in niso dovolj izkoriščen prostorski potencial. Predavateljica je predstavila urbanistična vodila kot mogoče urbanistične strategije in instrumente, ki lahko prispevajo h ko-

ličinsko bogatejšemu in kakovostnejšemu omrežju javnih in za javnost odprtih zasebnih prostorov. Na podlagi veljavne zakonodaje je urbanistična vodila mogoče takoj začeti uvajati v praksi. Predavateljica je predstavila možnosti za uvedbo vodil v prakso in postopno tudi v zakonodajo.

24. april 2012

Urbanistično načrtovanje na poplavno ogroženih območjih*Bangkok 2011: sta neprimerno urbanistično načrtovanje in upravljanje naravno nesrečo spremenila v katastrofo, ki jo je povzročil človek?***Predavatelj:** Koen De Wandeler, De Hogeschool voor Wetenschap & Kunst, Sint-Lucas Architectuur, Bruselj, Belgija, in King Mongkut's University of Technology Thonburi, School of Architecture and Design, Bangkok, Tajska**Moderatorica:** Naja Marot, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Nenavadno močno monsunsko deževje leta 2011 je povzročilo ogromne poplavne valove, ki so skoraj potopili ekonomsko središče Bangkoka. Preusmeritev naravnih tokov v vzhodna in zahodna predmestja je povzročila veliko poplavo na vsem obrobju tajske prestolnice. Razdeljevanje dobrin in izvajanje servisnih dejavnosti sta bila močno motena, povzročena je bila velika gmotna škoda, preživljanje številnih gospodinjstev s srednjimi in z nizkimi dohodki pa zelo oteženo. Strokovnjaki za upravljanje z vodami so hitro poudarili, da je človekova dejavnost v zadnjih

desetletjih spodkopala krhko ekološko ravnovesje osrednjega tajskega nižavja. Na to so pomembno vplivali krčenje gozdov, zajezitve in preusmerjanje naravnih tokov ter tudi urbanizacija in suburbanizacija, ki sta privedli do spreminjanja kanalov za odvodnjavanje v ceste in gradnje v razvodjih. Dr. Koen De Wandeler, ki je predavatelj na arhitekturnem oddelku v St. Lucas v Bruslju in vodja smeri urbani menedžment na šoli za arhitekturo in oblikovanje pri King Mongkut's University of Technology Thonburi v Bangkoku, je na podlagi dvajsetletnih življenjskih in delovnih

izkušenj v Bangkoku predstavil razprave, ki so se pojavile, ko so se poplavne vode umaknile. Ali obstaja oziroma ali je kadar koli obstajala vizija rasti tega čudovitega mesta? Kakšni naporji so bili vloženi v razvoj in veljavo urbanističnega načrtovanja? Kako je organizirana občinska uprava in kakšna partnerstva so vzpostavljena za izvajanje dnevnega in izrednega upravljanja tega urbanega velikana? Ob koncu je predavatelj odpel razpravo s številnimi predlogi, kako bi urbanistično oblikovanje, načrtovanje in upravljanje lahko prispevali k zmanjšanju poplavnih težav.

Viri slikovnega gradiva: Matej Nikšič, K. Vodnik, Matrix, Projekt Maribor – jug, COBE, London2012.com, Liljana Jankovič Grobelšek, Reuters

Pripravil: Matej Nikšič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija